

Egyetlenegy embert sem küldtünk el

Egyszemélyes vállalkozásnak indult egy bérelt lakásban, de mára a Teva Magyarország Zrt. az ország legnagyobb vállalatai között van, a magyar gyógyszergyártók között pedig a négy gyógyszer-óriás egyike, komoly exporttal, beruházásokkal, kutatási tevékenységgel. Rózsa András vezérigazgatóval reformról, patikákról, felelős gondolkodásról beszélgetünk és arról, mire számít 2009-ben.

● A jó tündér és az egészségügy

– Ha bekopogna a jó tündér, mit kérne tőle a jövő évre?

– Gazdasági növekedést kívánnék, és szeretném, ha végre megkezdődne az egészségügy átalakítása az ágazatban dolgozók részvételével – és ebbe a gyógyszerészeket is beleértem. Amit még a jó tündértől kérnék: intézze el, hogy visszavonják a borzalmas „gazdaságos gyógyszerellátásról” szóló törvényt. Hiszen már a neve sem jelent semmit. Gondoljon bele: gyógyszer-gazdaságosság mint fogalom nem létezik. Valamilyen nevet akartak adni annak, hogyan lehet pénzt kivonni az egészségügyből és forrásokat elvonni a gyógyszergyártóktól, forgalmazóktól.

– **Magyarországon nem túlzott mértékű a gyógyszerfogyasztás?**

— Magyarországon a gyógyszerfogyasztás az OECD átlag alatt van. Ebben már a táplálék-kiegészítők is benne vannak.

– Tehát már türelmetlenül várja az egészségügy reformját....

— Igen. Először is, pontosítsuk a fogalmat, mit jelent a reform. Amit eddig tapasztaltunk, az a finanszírozás változtatása volt, és nem az ellátórendszer átalakítása. Nem az volt a lényege, hogy hogyan lehetne jobb minőségű egészségügyet nyújtani a lakosságnak, hanem hogy hogyan lehetne azt olcsóbbá tenni. A gyógyszerellátásról-forgalmazásról szóló törvény minden lényeges pontja erre irányul. A reform csak annyiban kezdődött meg, amennyiben a csökkenő finanszírozás kikényszerít bizonyos változtatásokat, de ezek nem tudatos és főleg nem tervezett változások. Erre szoktuk mondani: ahogy esik, úgy puffan.

– Milyen lenne Ön szerint a valóságos reform? Hol kellene kezdeni az egészségügy átalakítását?

— Egyszer végre meg kellene határozni, mi az, ami jár a betegnek: milyen szolgáltatás, és az milyen színvonalon. Ennek alapján kellene meghatározni a költségvetésben, hogy mennyit kell és mennyit lehet egészségügyi szolgáltatásokra költeni. Ma nem a szükséges szolgáltatások, hanem a maradvány-elv alapján határozzák meg, mennyit kap az egészségügy.

Ki veszi figyelembe a költségvetés összeál-

lításánál, hogy a következő évben számos prevenció, népegészségügyi programot indítanak el, és ezek pénzbe kerülnek? Soha senki nem vette figyelembe a gyógyszerkassza tervezésénél, hogy a következő évben induló programokban várhatóan hány beteget fognak kiszűrni, mennyi plusz gyógyszerre lesz szükség... Nem határozták meg tudatosan annak szabályait, hogy mi mindenképp áll össze az egészségügyi költségvetés. Vissza kell térni az alapokhoz. Újra kell írni az állam és polgára közötti megállapodást, aminek alapján az állam biztosítja az egészségügyi ellátást.

– Szerintem ilyen megállapodás sohasem született. Az Alkotmány szerint mindenkinek joga van a legmagasabb szintű orvosi ellátáshoz.

— Az Alkotmánybíróság már próbálta ezt a mondatot felülről, hiszen nem határozza meg, hogy mit jelent a legmagasabb szint. Nyilvánvalóan egy kis ország nem tudja mindenkinek biztosítani a legújabb, legdrágább, legmodernebb terápiát. De a minimumot, amit garantálnak a befizetéseinkért, meg kellene határozni.

– Ha jól értem, úgy gondolja, hogy az átalakítást nem lehet anélkül elkezdni, hogy bizonyos dolgokat ne definiálnának.

— A törvényhozónak pontosan meg kell határoznia a szándékait. Mit akar adni? Mennyit akar költeni? Attól függ, hogy prioritásban hol van az egészségügy. Annyit költ rá, amennyi maradt, vagy például honvédelemre, autópálya-építésre költ annyit, amennyi maradt, és először kielégíti az egészségügy, az oktatás vagy a kultúra igényeit. Tényleg, amikor számolnak, döntenek-e arról, mennyit ér egy emberélet?

– Ön szerint ezt meg lehet határozni?

— Miért, nem kell meghatározni? Hány ember hal meg, mert bezárták az OPNI-t? Hány ember hal meg, mert nem ér oda időben a mentő?

● Kinek-kinek mi az érdeke...

– A gyógyszerészek milyen szerepet játszanak az egészségügy átalakításában?

– A gyógyszerészek feladata a gyógyszerforgalmazás. Fontos a szakértelem, a beteggel való kommunikáció és az egészségnevelésben betöltött szerep. Ezzel a maguk területén tudják segíteni a reformot — feltéve, ha a működési lehetőségük biztosítva van.

– Most nincs?

– Nincs. Olyan alacsony az árrés, hogy abból színvonalasan patikát működtetni nem lehet. Csak a legnagyobb forgalmú patikák képesek erre. Márpedig a legtöbb patika kis- és közepes településen működik, ahol meglehetősen kicsi a forgalom.

– Ezek szerint osztja a Kamara azon elképzelését, amit az most a kormánnyal való megbeszélésein képvisel, hogy növelni kell az árrést.

– Nem kell, még várhatnak egy kicsit, de akkor bezárnak a patikák. Tönkremennek.

– De akkor a gyógyszergyárak is tönkremennek...

– És meghalnak a betegek... körülbelül ez mutatja a kormány felelősségérzetét.

– A gyógyszergyártók szerepe változik-e a jövőben?

– Nem hiszem. Nekik biztosítaniuk kell az országon belül a gyógyszerellátást. Ez a feladatuk. Ezen túlmenően a gyógyszergyárak hagyományosan lényegesen többet vállaltak a feladatuknál, ha nem is teljesen önzetlenül. De az utóbbi időben, amikor a gyógyszergyárak felhagytak a szaklapok támogatásával, amikor csökkentették a reklámokat, mert rákényszerültek... Megritkultak a szaklapok, nincsenek konferenciák, kongresszusok. A szakma nagyon megszenvedi az anyagi forrás hiányát, amit korábban a gyógyszeripar biztosított. Természetesen a gyógyszerforgalmazóknak is érdeke volt, hogy az orvosok is-

merjék és alkalmazzák a szereket. Az orvosnak tudnia kell, hogy egy-egy gyógyszer pontosan mire írható fel, milyen mellékhatásai vannak, milyen más gyógyszerrel nem használható együtt. Ezeket az információkat döntően a gyártóktól kapta, legtöbbször a sokat átkozott orvoslátogatók útján. Ugyanis a hozzáférhető nyolc-tízezer gyógyszert nincs az a polihisztor orvos, aki meg tudja tanulni. Ezeket az információkat koncentráltan az orvoslátogatóktól kapják meg a gyógyítók.

– És erőteljes nyomást is kapnak, hogy az adott gyár szereit használják...

– Az orvos nem arra kap nyomást, hogy olyannak írjon gyógyszert, aki nem beteg. Maximum azt hallja, hogy ne ezt tessék írni,

● Háromlábú támogatási rendszer

– Lehet-e egy profitorientált gyógyszergyárnak társadalmi küldetése, lehet-e célja, hogy befolyásolja az adott országban élő emberek egészségi állapotát?

— Nem feladata. Jótéteményként persze teheti. A gyógyszergyárak elég sok pénzt adnak különböző kórházi berendezésekre és betegszervezeteknek. A Teva például sokat költ olyasmire, amiből semmilyen közvetett vagy közvetlen haszna nincs: 200 szegény gyereknek biztosítjuk minden évben a nyaralást; ösztöndíjat fizetünk 25 roma egyetemistának. Lassan kialakul a támogatási rendszerünk, aminek három fő lába van. Támogatjuk a kultúrát, például a Vígszínházat, de támogatunk frissen végzett, állástalan színészeket is. A másik nagy terület a sport. A Teva-Vasas-Plaket vízilabdázói magyar bajnokok, és közülük öten tagjai a Pekingben győztes csapatnak. A harmadik területet hívhatjuk egyszerűen jótékonykodásnak. Erről nem szívesen beszélek, mivel nem szeretem, ha valaki úgy jótékonykodik, hogy közben a publikum előtt féltéglával veri a mellét.

hanem azt. De ezzel a gyógyszergyárak nem tudnak beteget kreálni. Az orvoshoz csak beteg ember megy be. Mi, mint tudja, generikus gyógyszereket forgalmazunk, amelyek köztudottan az olcsóbbak. Ugyanazt tudják, mint az originális készítmények, de kevesebbe kerülnek. Tehát mi elmegyünk az orvoshoz, hogy meggyőzzük: az olcsóbb gyógyszert írja. Ez lenne az érdeke a kormánynak, a biztosítónak is. Ezzel szemben megbüntetnek minket azért, mert orvoslátogatókat alkalmazunk. Ugyanannyi pénzt kell fizetnünk az orvoslátogatóink után, mint annak a cégnek, amely a drágább gyógyszereit akarja megismertetni.

– **A kormánynak különbséget kellene tennie az originális és a generikus gyógyszerek gyártói között?**

— Igen. Ha rossz a gazdasági helyzet, minden kormány különbséget tesz. Kivéve a magyart... Magyarországon mindent megtesznek, hogy tönkretegyék a generikus ipart. Olyan versenyt provokálnak a generikus gyártók között, amelynek következtében a profitjuk nagy részét elveszítik. Magyarország Európa egyik legalacsonyabb árszintű gyógyszerpiacává válik, egyre kevesebb cég akar itt eladni.

● A jó tündér és a Teva

– Hívjuk vissza a jó tündért! Mit szeretne kérni tőle a Tevának a jövő évre?

— Szeretném, ha ugyanúgy fejlődne tovább, ahogy eddig fejlődött. 15 év alatt egyszemélyes cégből az ország 50 legnagyobb cégének egyike lett; 2700-an dolgozunk a magyarországi Tevánál. A Teva egyike annak a nagyon kevés multinak, amely számára Magyarország stratégiai fontosságú, ahol beruház, fejleszt. A teljes Teván belül világszerte nagy verseny zajlik, hiszen mindenki azt szeretné, ha az ő országában fejlődne tovább az anyacég. Mi eddig nagyon jól álltuk a versenyt, de a gyógyszerellátásról-forgalmazásról szóló törvény sokat rontott a pozícióinkon. Amikor a Teva megvette a Biogalt, annak csak hetei voltak a csődig, azóta viszont nemzetközi léptékű termelővállalat lett. Ennek a szervezetnek a jövőbeni fejlesztése forog kockán. A Teva pedig elkezdett egy 100 millió dollár értékű, több mint 400 munkahelyet teremtő fejlesztést Debrecenben — jó lenne befejezni. Aki innen egyszer elmegy, felhagyva egy nagyberuházással, az sose jön vissza. Tudja, azt vettem észre, hogy ha egy kormány elkezd pocskondiázni egy iparágat, ott más hatóságok is hangnemet váltanak.

– A gazdasági válság Ön szerint hogyan fogja érinteni a gyógyszeripart? Úgy, mint mondjuk az autópárt?

— Nem, annyira nem. Attól függ, hogy mennyire húzódik el a válság és milyen mély lesz. Konkrétabban: mennyire fogja csökkenteni a lakosság képviselte fizetőképes keresletet. A nem támogatott gyógyszereknél jobban meg lehet érezni majd a változást. Emiatt a kereslet a támogatott gyógyszerek felé áramlik majd, megnő a számla, a kormányzat pedig lehet, hogy nem fogja fizetni. Ismét felmerül majd a kérdés, hogy a költségeket megint a gyógyszeripar nyakába rakja-e vagy a lakosságéba, csökkentve az OEP-támogatást. Ma Európában a gyógyszerforgalmazásnak a legbarátságatlanabb környezetet Magyarország nyújtja.

– Mire kényszeríti a Tevát a válsághelyzet? Kell-e embert elküldeni, fizetést csökkenteni?

— Takarékoskodunk. Jobban megnézzük, hogy mire költünk és mennyit. Ahol lehet, visszafogunk, de amíg lehet, ragaszkodom hozzá, hogy folytassunk minden támogatást.

– Ugyanígy támogatja mind a 2700 munkatársát?

— Közülük a válság csak azokat érintette, akik elérték a nyugdíjkorhatárt. Egyetlenegy embert sem küldtünk el.

Mélykuti Ilona

